ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXI. ČÍSLO 9 SEPTEMBER 2023

Otvorenosť

Mariánska púť - Butkov - Staré Hory - Oslavy sv. Bartolomeja a výročí
Sakrálne objekty - Púť diakona - Cesta otvorenosti - Dobrotivá láska

Púť k Nanebovzatej Panne Márii na Mariánskom vŕšku v Prievidzi, 13. augusta 2023

Kresťan potrebuje otvorené srdce

Milí čitatelia, srdečne vás všetkých pozdravujem a teším sa z možnosti prihovoriť sa vám prostredníctvom tohto úvodníka. Je to pre mňa česť podieľať sa aspoň drobnou čiastkou na tvorbe tohto prínosného diela, ktoré sa snaží čitateľom sprostredkovať pohľad na život a činnosť v našej farnosti.

Hneď na začiatku by som sa chcel poďakovať za srdečné prijatie, ktorého sa mi u vás dostalo. Hovorí sa, že prvé miesto svojej pastorácie si človek navždy zapamätá a ja si vás budem pamätať ako pracovitých, ústretových ľudí, ktorí ma prijali s otvorenou náručou a nezištným srdcom.

Práve otvorenosť je nosnou témou nášho septembrového čísla, ktoré je o to výnimočnejšie, že časopis Bartolomej aktuálne oslavuje svoje okrúhle tridsiate narodeniny. Nie je to už teda žiaden „začiatočník“.

Keď sme pri tom, často si počas svojej služby všímam, že mladšia generácia si nechce vziať nič od staršej, lebo je vraj zastaralá. A naopak, staršia generácia neprijíma rady tej mladšej s tvrdením, že je neskúsená. So správnou mierou otvorenosti na oboch stranách by bolo možné spojiť inovatívne nápady s overenými skúsenosťami, čo by posunulo celú spoločnosť smerom vpred.

Aj Ježiš v jednom zo svojich podobenstiev hovorí: „Každý zákonník, ktorý sa stal učeníkom nebeského kráľovstva, podobá sa hospodárovi, ktorý vynáša zo svojej pokladnice veci nové i staré.“ (Mt 13, 52) Poukazuje teda na určitý typ otvorenosti - na otvorenosť srdca, ktorá buduje v človeku schopnosť načúvať Božiemu Slovu a v správnej miere sa ním nechať obohatiť.

Kristovo učenie bolo najvyšším príkladom tohto spojenia „nového“ a „starého“. Kresťan potrebuje otvorené srdce vnímavé na pravdy viery. Len tak bude schopný úcty k minulosti a odvahy k budúcnosti. Pokiaľ zo svojich pokladov vynesieme „veci nové i staré“, náboženský konzervativizmus bude viac než len kŕčovité zachovávanie zvyku či tradície a náboženský pokrok viac než len bezohľadná láska k novosti pre jej novosť.

Milí čitatelia, vyprosujem vám u Pána otvorené srdcia a prajem príjemné a požehnané chvíle pri čítaní nového Bartolomeja.

Pavol Kordík, diakon

Mariánska púť v Prievidzi bola pre každého

Prievidzká púť sa každoročne organizuje cez víkend, ktorý je blízko k termínu sviatku Nanebovzatej Panny Márie. Tento rok sa konala od 12. do 13. augusta 2023. Program púte vyzeral jednoducho. Modlitby, sv. omše, adorácia, slávnostný sprievod, akatist, liturgia a jeden koncert. Čím teda bola púť výnimočná? A bola naozaj určená pre každého?

Prievidzká púť bola bohatá na ľudské vzťahy, spoločnú túžbu cez Máriu sa dostať zas o kúsok bližšie ku Kristovi. Počas dvoch dní sa na „hore“ – teda Mariánskom vŕšku - stretávali navzájom rôzne generácie od najmenších batoliat až po starčekov a starenky. Rodiny, manželia, slobodní, zasvätení. Spoločne (i každý sám za seba) hľadajúci ten jeden krok, ktorý bude na škále pomyselným posunom vpred.

Koncert Janky Zubajovej

Pre niekoho boli posunom vpred možno úvodné modlitby, sv. omša či akatist, pre iného koncert Janky Zubajovej s názvom Fénix, na ktorom zaznievali piesne, slovo i osobné vyznania. Janka bola odvážna, lebo v príhovoroch i v piesňach, ktoré spievala spolu s Dášou Žabenskou, odhalila kus svojho srdca a svojej cesty modlitby k Bohu. Túto cestu jej podľa spontánneho poďakovania na úvod pomohli objaviť piaristi a páter Ján Hríb, SchP, ktorý ju ako žiačku v škole učil modliť sa piesňami.

Texty piesní v sebe niesli evanjeliové princípy (napr. „záblesk tvojej slávy z pýchy ma uzdraví“ - rovnako ako z pýchy vlastnej múdrosti uzdravilo sv. Pavla stretnutie s Kristovým svetlom).

Počas poslednej piesne s názvom Tvojou chudobou bolo možné sledovať krásnu paralelu videoklipu k tejto piesni, kde postava celý čas uteká k svetlu, s reálnym obrazom, keď počas tejto piesne opätovne zas a znova k pódiu za svetlom utekal malý synček vokalistky Dáše.

Mládežnícka sv. omša

Večerná sv. omša bola obetovaná za deti a mládež, čo bolo symbolické, keďže nedávno sa v Lisabone uskutočnili Svetové dni mládeže. V kázni opakovane zaznievala otázka: „Kde si?“ Keď nás rodičia ako malých hľadali, počúvali sme ju často. Pýta sa nás ju i Ježiš v aktuálnom období nášho života: „Kde si?“

Pri hľadaní odpovede na túto krátku otázku si môžeme zodpovedať i „kde sme“ vo svojom vlastnom povolaní. Pán kaplán Pavol Škovránek hovoril o štyroch povolaniach. Prvé povolanie je povolanie k láske, druhé ku kresťanstvu (hľadať nové horizonty, svedčiť o Kristovi - niekedy iba tým, že som, že sa usmejem alebo poviem, že neviem pomôcť, ale som prítomný), tretie do manželstva (toto povolanie v sebe nesie slová „áno, chcem, sľubujem a beriem“) a štvrté do kňazstva či reholného života. Záleží od nás, ako odpovieme. Pán kaplán zdôrazňoval, že všetci sme dôležití a Boh chce pre nás veľa. „Buďme dobrí, ako len vieme a budú sa diať zázraky,“ ukončil na záver kázeň.

Moderovaná adorácia bola od začiatku až po koniec zameraná na vďačnosť – za všetko a všetkých, nie len za krásne a dobré chvíle či pekné vzťahy a ľudí, ale tiež za ťažké a náročné veci.

Nedeľa s pátrom Jankom

Mnohí netrpezlivo čakali na nedeľu, keďže hlavným celebrantom a kazateľom na púťnickej sv. omši bol páter Ján Hríb, SchP, ktorý v Prievidzi slúžil 24 rokov. Momentálne pôsobí v Nitre, a tak na úvod okrem vtipného parafrázovania príhovoru Svätého Otca Františka v Lisabone dodal, že momentálne symbolicky spája hornú Nitru s dolnou Nitrou. Vyzdvihol tiež Mariánsky vŕšok ako genius loci mesta Prievidza.

Následne priblížil vzor nasledovania Ježiša Krista cez postavu sv. Benedikty z Kríža (Edity Steinovej, ktorej sviatok bol slávený 9. augusta). Vyzýval pútnikov snažiť sa o čistú lásku a odvážne sa priznať k Bohu a svedčiť o Kristovi. „Môžeme napraviť zlo láskou, obetovať sa a zmierovať, rovnako ako nám dala príklad táto múdra a inteligentná žena, ktorá sa učila od najlepšieho učiteľa, od Krista. Takúto múdrosť a odvahu preukázala i Panna Mária.“ Na záver kázne sa páter Ján modlil, aby sme boli otvorení premieňať nielen tento svet, ale aj seba.
Počas poďakovania na konci sv. omše z úst pani Boženy Šovčíkovej zaznelo, že pochádza z baníckej rodiny, čoho sa páter Ján Hríb pohotovo chytil. Povedal, že Prievidžania sú naučení ísť na hlbinu (keďže tu žili väčšinou banícke rodiny a baníci naozaj museli vždy ísť do hĺbky).

Je Mariánska púť v Prievidzi pre každého? Myslím si, že áno. Každý si môže vybrať z jednoducho bohatého programu a hľadať svoj osobný krok, ktorý ho privedie bližšie ku Kristovi. Po tej tohtoročnej tu zostáva s nami výzva ísť na hlbinu. Ak do nej vstúpime každý za seba aj všetci spolu, budú sa v Prievidzi diať zázraky - pretože Prievidza je požehnané mesto.

Anežka Kútiková

V najväčšom Božom chráme

V dňoch od 7. do 10. augusta sa početná partia mladých chalanov vybrala obdivovať krásu slovenských Roháčov a taktiež hľadať Pána v spoločnej modlitbe, rozhovoroch a v spoločnom trávení času. Akcia niesla názov *Zuberec s piaristami* a zišlo sa na nej približne 15 chalanov z Nitry a Prievidze.

Výlet sa oficiálne začal stretnutím na školskom dvore, odkiaľ sme cestovali do Habovky, v ktorej sme boli ubytovaní. Počas týchto dní sme sa vydali do hôr a prešli sme si miesta ako napríklad Baníkov, Tri kopy, Smutné sedlo či Žiarska chata.
Každý deň sme slávili svätú omšu, boli sme otvorení na počúvanie Božieho hlasu a formovali sme sa prostredníctvom kázní v téme duchovného rozlišovania. Naše zmorené kolená našli úľavu v termálnych bazénoch v Oraviciach a naše žalúdky vo výdatných podomácky pripravovaných jedlách.
Hovorí sa, že príroda je najväčší Boží chrám, preto verím, že sa nám s Božou pomocou

podobnú akciu podarí zorganizovať aj budúci rok a potešiť tým Pánovo i tie naše srdcia.

Text a foto: Matúš Palaj, SchP

Benefičný koncert Kandráčovcov na hore Butkov

Koncom júla sme sa zúčastnili už tradičného benefičného koncertu skupiny Kandráčovcov v Skalnom sanktuáriu Božieho milosrdenstva na hore Butkov. Organizovali ho Pápežské misijné diela na Slovensku.

Aj keď sa koncert začínal o 18:00, z Prievidze sme takmer päťdesiati farníci na čele s pánom diakonom vyrazili v predstihu, aby sme si toto krásne a sväté miesto mohli dosýta vychutnať. Po napínavej ceste hore serpentínami kameňolomu náš autobus dorazil na horné parkovisko ako druhý v poradí.
Blížila sa tretia hodina, tak sme sa v kaplnke všetci pomodlili ruženec Božieho milosrdenstva a potom sme sa na nejaký čas rozišli. Kto vládal, pomodlil sa krížovú cestu. Menej zdatní sa vybrali k relikviám, ktorých je na hore Butkov takmer 100 (uložené sú v nádherných kaplnkách). Kríž s relikviou svätého kríža či krásna socha Panny Márie, to boli asi najčastejšie fotografované objekty. A tiež sme sa mohli pokochať prekrásnym výhľadom na Považie.
Čas rýchlo plynul a onedlho sme už, sediac neďaleko pódia, privítali Kandráčovcov a heligónkarku Vlastu Mudríkovú. Ondrej Kandráč, špičkový huslista, vynikajúci spevák a k tomu rodený zabávač si dokázal za krátku chvíľu podmaniť celé publikum a už sme všetci spievali pesničky spolu s ním. Bol to naozaj nádherný umelecký zážitok, ktorý umocňovalo posvätné miesto skalného sanktuária. Hosťom bol aj apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Nicola Girasoli, ktorý sa nám prihovoril, požehnal nás a odovzdal nám pozdrav od pápeža Františka.
Po takmer trojhodinovom koncerte sme sa plní pozitívnej energie pobrali domov. Počas koncertu organizovali Pápežské misijné diela zbierku pre misijné diela v Afrike a všetkým dobrodincom srdečne ďakujú. Vyzbierala sa krásna čiastka 18 808,50 €. Touto sumou sa podporia projekty pre deti v africkej krajine Malawi, kde na potrebné financie čaká 22 projektov. Ďakujeme aj my všetkým farníkom za účasť a za podporu misií a tešíme sa na Butkov o rok!

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií

Znovu putujeme na Staré Hory

Naša farnosť po dlhšej prestávke obnovila pravidelné mariánske púte na Staré Hory. Viacerí farníci z Prievidze a blízkeho okolia privítali možnosť opäť putovať k milostivej soche Panny Márie každú prvú sobotu v mesiaci.

Tradícia pútí na Staré Hory je podľa ústneho podania taká stará, ako je starý starohorský kostol. Pútnici prichádzajú na Staré Hory už od 15. storočia. V roku 1990 bol starohorský Kostol Navštívenia Panny Márie povýšený na Baziliku minor. Na tejto významnej udalosti spojenej s pontifikálnou sv. omšou, ktorú celebroval biskup Rudolf Baláž spolu s emeritným biskupom Jozefom Ferancom a asi 40 kňazmi, sa zúčastnilo približne 12 000 pútnikov.
Neodmysliteľnou súčasťou pútnického miesta je Studnička. Na tomto mieste obyvatelia Starých Hôr počas občianskych nepokojov v 17. storočí ukryli sochu Panny Márie. V roku 1711 ju vykopali a v slávnostnom sprievode priniesli na oltár. Na pamiatku jej ukrytia vyvesili na mieste obraz Panny Márie. V 19. storočí priniesol prameň Studničky uzdravenie vtedajšiemu farárovi Matejovi Hrivňákovi, ktorý dal Madone z vďačnosti vyhotoviť dôstojný stánok a zároveň sa tiež upravila cesta k studničke.
Staré Hory sú veľmi obľúbeným pútnickým miestom, kde sa stretávajú pútnici z rôznych kútov stredného Slovenska. Prichádzajú sa k Panne Márii duchovne povzbudiť a načerpať mnohé milosti. Ale na svoje si prídu aj milovníci prírody, keďže obec Staré Hory, ktorá leží neďaleko Banskej Bystrice, je obklopená nádhernou prírodou. Leží na predhorí Nízkych Tatier, obklopená Starohorskými vrchmi a Veľkou Fatrou.
Tešíme sa na ďalšie fatimské soboty a budeme radi, keď sa pridáte v čo najväčšom počte.

Elena Cagáňová

Skautský tábor 14. zboru Prievidza vo Vrícku

Tak ako aj minulý, aj tento rok mali prievidzskí skauti svoj tábor pri obci Vrícko neďaleko Kľaku. Skauti tu strávili desať dní, od 3. do 13. augusta, z ktorých im zostalo veľa pekných spomienok.

Novinkou tohoročného tábora bol spoločný program pre skautov a skautky, ktorí doteraz mávali samostatné programy. Spojený program sa niesol v duchu sveta Pána prsteňov, a preto bol pre táborníkov veľmi dobrodružný.
Aktivity s behaním, dumky, výlety a tematické hry boli na každodennom poriadku. Ale museli sa vysporiadať aj s mnohými nepríjemnosťami, ako napríklad so stavaním podsád v daždi, s behaním po lúke v nepohodlných kostýmoch a gumákoch alebo so slabým telefónnym signálom. Všetky tieto prekážky však spoločne prekonali a nakoniec sa v zdraví vrátili domov. Tento tábor bol pre všetkých nezabudnuteľným zážitkom. Ak neveríte, spýtajte sa nejakého skauta, ktorý tam bol, a on vám to potvrdí.

Text: Ján Číž, Foto: Peter Melicherčík

Bohu na slávu, blížnemu na pomoc

Uvedené slová je možné vidieť takmer na každej hasičskej zástave. A nie sú to iba slová... S nasadením svojho zdravia (a častokrát aj života) generácie hasičov stoja pripravené, aby v praxi naplnili slová Pána Ježiša: „Milujte sa navzájom, ako som ja miloval vás."

Nepýtajú sa na politické názory, nezaujíma ich rasa ani náboženské presvedčenie. Títo ľudia zasvätili svoje životy pomoci svojim blížnym a pomáhajú im bez nároku na odmenu, vždy, keď je to potrebné. Či už pri požiaroch alebo povodniach, ale aj pri dopravných nehodách, nedávnej pandémii, pri každom nešťastí sú medzi prvými, aby pomáhali svojim blížnym.
Nie je náhoda, že hasičskí zdravotníci, ktorí poskytovali prvú pomoc nielen pri požiaroch, sa volali Samaritáni. Od 19. storočia, keď sa na našom území začali tvoriť prvé dobrovoľné hasičské zbory, až do dnešných dní stoja pripravení v mene svojho hesla: „Bohu na slávu, blížnemu na pomoc."
História hasičstva je históriou pomoci blížnemu a hasiči môžu byť na tú svoju právom hrdí. A aj sú. Preto si nezabúdajú pripomínať svojich predchodcov, ale ani ďakovať Bohu za pomoc a ochranu. A nie je tomu inak ani u nás v Prievidzi.

Duchovný program

Veru netrpezlivo čakalo hasičstvo prievidzského okresu na druhý augustový víkend... A dočkalo sa. Prišiel 11. august a začiatok osláv 100. výročia založenia Okresnej hasičskej jednoty č. 4 v Prievidzi. Aj Nebeský Otec sa rozhodol odmeniť neúnavnú a poctivú prácu organizátorov osláv a po skoro dvoch týždňoch dažďov zalialo okolie Prievidze nádherné slnečné počasie. Oslavy sa mohli začať... Organizátori ich rozdelili na dva dni. Prvý deň osláv, 11. august, môžeme označiť ako duchovný. Začal tichou spomienkou na tých, ktorí sa zaslúžili o založenie našej okresnej hasičskej organizácie. Z ich poctivej a húževnatej práce čerpá dobrovoľné hasičstvo dodnes.
Ešte pred začiatkom oficiálneho programu si zástupcovia hasičstva uctili položením venca pamiatku bývalého predsedu Územnej organizácie Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky (ÚzO DPO SR) v Prievidzi Jána Macáka na cintoríne v Nitrici. Pred 17. hodinou sa už začínali pred cintorínom v Prievidzi schádzať zástupcovia hasičstva z celého okresu, aby práve tu, pri hroboch svojich zakladateľov a bývalých okresných veliteľov, oficiálne otvorili oslavy 100. výročia založenia okresnej hasičskej organizácie v Prievidzi. Položením vencov a zapálením symbolickej sviečky si postupne uctili miesta posledného odpočinku všetkých štyroch bývalých veliteľov Okresnej hasičskej jednoty č. 4 v Prievidzi, Dr. Jána Nováka (1923 - 1934), Gejzu Molnára (1934 - 1941), Jána Bendíka (1942 - 1944) a Dr. Alberta Lexmanna (1945 - 1951). Pietny akt vyvrcholil posvätením obnoveného hrobu Gejzu Molnára pánom farárom Jozefom Repkom.
Po tom, ako si hasičstvo uctilo pamiatku svojich predchodcov, sa presunulo do piaristického Kostola Najsvätejšej Trojice, aby tu poďakovalo Nebeskému Otcovi a vyprosilo si od neho mnoho síl a požehnania do ďalšej práce. Počas svätej omše obetovanej za všetkých hasičov bola tiež posvätená zástava ÚzO DPO SR v Prievidzi. Sv. omšu celebrovali pátri piaristi Matúš Palaj, SchP a Juraj Ďurnek, SchP. Bola skutočnou slávnosťou a slová pátra Matúša boli nepochybne veľkým povzbudením do ďalšej práce hasičov.

Program pre verejnosť

Druhý deň osláv, 12. augusta 2023, patril verejnosti. O 9:30 sa pohol slávnostný sprievod od budovy bývalej hasičskej zbrojnice, postavenej v roku 1936, ktorá bola aj sídlom Okresnej hasičskej

jednoty v Prievidzi. Zamieril na prievidzské námestie, kde na tribúne čakalo mnoho vzácnych hostí. Viacerí z nich sa postupne prihovorili nastúpenému hasičstvu a vyjadrili mu svoju podporu.
Nasledoval akt odovzdávania ocenení a pamätných stúh na zástavy. Organizátori nezabudli ani na zaslúžilých hasičov okresu Prievidza, ktorým boli odovzdané dary ako ocenenie ich dlhoročnej práce. Program osláv vyvrcholil spanilou jazdou hasičskej techniky ulicami mesta Prievidza.
Pre hostí a záujemcov o históriu pripravilo v tento deň slávnostnú vernisáž aj Hornonitrianske múzeum v Prievidzi. Od mája je v ňom prístupná výstava „Horí“ venovaná 100. výročiu hasičskej organizácie v našom okrese.

Oslavy 100. výročia Okresnej hasičskej jednoty č. 4 v Prievidzi sú za nami. Dovolím si povedať, že jeho organizátori odviedli kus dobrej práce, na ktorú môžu byť právom hrdí. Ukázali, že sú dôstojnými nástupcami zakladateľov okresnej organizácie v Prievidzi, ktorá svojho času patrila na Slovensku k tým najlepším. Verím, že tento dojem si z Prievidze odnášal každý, kto mal možnosť sa týchto krásnych osláv zúčastniť.

Text: Vladimír Považan
Foto: Andrea Považanová

Pozývame na Banícku omšu

V nedeľu 10. septembra 2023 o 9:30 sa bude v Kostole Najsvätejšej Trojice (piaristický kostol) sláviť Banícka omša, ktorú pripravuje mesto Prievidza v spolupráci s Hornonitrianskym baníckym spolkom. Cieľom je počas Baníckeho jarmoku okrem zábavy ponúknuť aj duchovný program spojený s hodnotným kultúrnym zážitkom.

Liturgiu svätej omše spestria spevokol Kahanec a Školský orchester Základnej umeleckej školy Ladislava Stančeka Prievidza spolu s Miešaným zborom Rozkvet pod dirigentskou taktovkou Jána Glosa. Orchester s miešaným zborom uvedú v rámci svätej omše dielo hudobného skladateľa Josefa Buchnera pod názvom Banícka omša, ktorého časti sú komponované na melodické motívy starých baníckych piesní.

Text a ilustračné foto: Alojz Vlčko

Oslávili sme sviatok patróna našej farnosti

Kostol sv. Bartolomeja je pôvodnou gotickou stavbou z polovice 14. storočia. Je zasvätený sv. Bartolomejovi, ktorý šíril kresťanstvo medzi nekresťanskými národmi.

Za svoje presvedčenie a šírenie kresťanstva bol sv. Bartolomej kruto umučený stiahnutím z kože, a preto sa stal ochrancom remeselníkov pracujúcich s kožou – garbiarov, sedlárov, obuvníkov a knihárov, ale bol patrónom i mnohých ďalších povolaní, baníkov, mäsiarov, krajčírov, a tiež obchodníkov so soľou a vinohradníkov.

Svätý Bartolomej sa stal patrónom nielen našej farnosti, ale aj mesta Prievidza. Pečatidlo mesta so zobrazením sv. Bartolomeja sa používalo ešte v 15. storočí. Neskôr bol nahradený anjelom.

Svätý Bartolomej má sviatok 24. augusta, preto sa už tradične vo farskom kostole o 16:30 slúžila slávnostná svätá omša. Okrem pána farára Jozefa Repku bol pri oltári prítomný aj diakon Pavol Kordík.

Slávnostným kazateľom na sv. omši bol gréckokatolícky kňaz, otec Jozef Durkot. V kázni sa zameral na symboliku v Jánovom evanjeliu, kde sa píše o stretnutí Pána Ježiša s Natanaelom. Natanael zastupuje izraelský národ a aj keď sedí pod figovníkom, nie je spokojný, ale túži po stretnutí s Božím synom, ktorý jediný je cestou k večnosti. Aj my by sme tak ako Natanael mali túžiť po stretnutí s Ježišom a po večnosti. Prosme nášho patróna o príhovor.

Po svätej omši pán farár Jozef Repko pozval všetkých do pastoračného centra na agapé. Pozvanie prijali mnohí farníci, takže priestory centra sa rýchlo zaplnili. Výborné občerstvenie, najmä koláčiky napečené šikovnými farníčkami, boli posilou pre naše telo. Popritom sme mali možnosť sa navzájom viac spoznať a porozprávať sa. Vytvorili sme veľmi pekné spoločenstvo.

Ďakujeme svätému Bartolomejovi za ochranu našej farnosti a mesta.

Svätý Bartolomej, oroduj za nás!

Text: Elena Cagáňová
Foto: Mária Melicherčíková

Bartolomejčatá a Bartolomej oslávili 30 rokov

V sobotu 26. augusta si spevácky zbor Bartolomejčatá a farský časopis Bartolomej pripomenuli 30. výročie svojho vzniku. Slávnosť sa konala vo farskom Kostole sv. Bartolomeja a skladala sa z viacerých častí.

Spomienkový program, ktorý sa začal o 15:00, bol rozdelený do troch blokov. Každý z nich bol venovaný jednej dekáde histórie zboru i časopisu. Organizátori pripravili prezentácie z fotiek, ale premietli tiež krátke archívne videá.

Každú časť obohatil videopozdravom niekto z kľúčových osobností redakcie či zboru, kto sa nemohol slávnosti zúčastniť. V prvej dekáde to bol bývalý prievidzský kaplán Ondrej Šmidriak, v druhej dekáde bývalý prievidzský kaplán Dušan Rončák a v tretej dekáde bývalá vedúca zboru Mária Štefíčková s priateľmi.

Súčasťou spomienok na každé desaťročie boli aj diskusie s pamätníkmi. Moderátor Alojz Vlčko sa v prvej časti porozprával s Jánom Bednárom, niekdajším dekanom prievidzskej farnosti, ktorý podporoval časopis i zbor v prvých rokoch jeho činnosti. Zbor v diskusii reprezentovala sestra Dávida, zakladateľka Bartolomejčiat, a Zuzana Šimkovičová, niekdajšia členka a v súčasnosti vedúca zboru. Druhá časť patrila za Bartolomej niekdajšej šéfredaktorke a súčasnej fotografke Márii Melicherčíkovej a za Bartolomejčatá dlhoročnej členke zboru Márii Šimurkovej. Tretiu časť uzavreli svojimi spomienkami terajšia vedúca vydania Bartolomeja Petra Humajová a klavirista z Bartolomejčiat Peter Švec. Spomienkový program bol ukončený súťažným kvízom vytvoreným cez kahoot, víťazkou ktorého sa stala Daša Žabenská.

Nasledovala slávnostná sv. omša slúžená za prítomnosti šiestich kňazov. Hlavným celebrantom bol Ján Bednár, kazateľom Vladimír Slovák. Spolu s nimi sv. omšu slúžili ešte prievidzskí rodáci Viliam Vlčko a Bohuš Svitok, súčasný pán farár Jozef Repko a gréckokatolícky kňaz Jozef Durkot.

Vladimír Slovák prítomných spevákov i redaktorov povzbudil v tom, že treba rásť nielen v láske, ale i v poznaní. „František Saleský povedal, že nevedomosť je ôsmy hlavný hriech kňazov, ale ja hovorím, že i redaktorov a hudobníkov. Treba sa snažiť, rásť, zdokonaľovať. To nie je pýcha, ale povinnosť," povedal. Ocenil každú jednu službu, ktorú vykonávajú ľudia vo farnosti – nielen tú redaktorskú a spevácku, ktoré sme si v tento deň slávnostne pripomínali.

V závere sv. omše boli Bartolomeju a Bartolomejčatám udelené Pamätné listy mesta Prievidza. Nasledovalo príjemné agapé na fare, kde ešte hostia zotrvali pri dobrom jedle a v rozhovoroch až do večerných hodín.

Text: Petra Humajová
Foto: Mária Melicherčíková

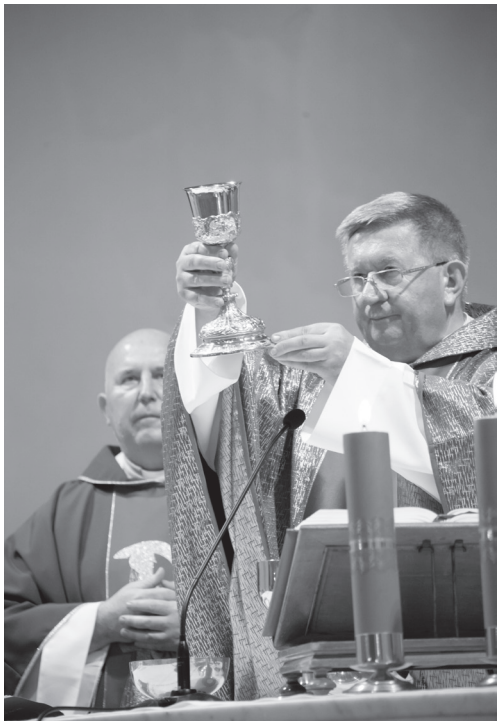

Gréckokatolíci slávili odpust

Aj tento rok sa v sobotu 29. júla stretli nielen gréckokatolíci, ale aj tí, ktorí k východnému obradu majú blízko, aby si spoločne uctili patrónov prievidzskej gréckokatolíckej farnosti, svätých Sedmopočetníkov - Cyrila, Metoda, Sávu, Nauma, Angelára, Klimenta, Gorazda. Ich sviatok pripadá na 27. júla.

Slávenie sa začalo už v piatok večer veľkou večierňou s posvätením litijných darov. V sobotu o 10:00 bola v Mariánskom kostole hojná účasť veriacich a aj kňazov. Okrem miestneho otca Jozefa Durkota prijali pozvanie aj otec Igor Cingel (dekan z Trenčína a bývalý správca farnosti Prievidza), otec Matúš Palaj (piarista) a otec Peter Sahajda (správca gréckokatolíckej farnosti vo Zvolene).
Bratislavský biskup vladyka Peter Rusnák napokon kvôli zdravotným problémom nemohol prísť, a tak sa hlavným celebrantom stal vikár (protosinkel) Bratislavskej eparchie, otec Vladimír Skyba. Vo svojej homílii sa zameral na správu, ktorú niesli sv. Sedmopočetníci a ktorú máme pochopiť a niesť ďalej aj my - že narážame na svoje limity milovať Kristovou láskou, ktorá ide do krajností. A uvedomujúc si túto skutočnosť musíme vidieť seba ako hriešnych, ktorých len Božie milosrdenstvo dvíha z našej slabosti.
Po liturgii nasledoval sprievod okolo chrámu, súčasťou ktorého boli štyri zastavenia s čítaniami svätého Evanjelia. A potom prišlo spoločné agapé – spoločný obed v reštaurácii, na ktorom sa zúčastnilo vyše 60 hostí. Priateľské posedenie, spev, nápoje, jedlo – koláče, zákusky, ovocné misy pripravené samotnými veriacimi... To všetko prispelo ku krásne prežitému sobotňajšiemu dňu.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
Foto: Marian Šujan

Modlitba obetovania po prenesení darov II.

Vstaňme teraz pomyselne z lavíc lode chrámu a vstúpme v tichosti do svätyne za ikonostas – tak, aby sme nerušili kňaza pri tichej modlitbe, ktorú prednáša pri oltári po prenesení chleba a vína.

„Pane, Bože všemohúci, jediný svätý, ty prijímaš obetu chvály od tých, ktorí ťa vzývajú celým svojím srdcom. Prijmi ich modlitby a nás hriešnych priveď k svojmu svätému žertveníku. Dovoľ nám prinášať ti dary a duchovné žertvy za naše hriechy i za nevedomosti ľudí, aby sme našli milosť pred tebou. Nech ti je naša obeta príjemná a nech Duch tvojej milosti spočinie na nás a na týchto predložených daroch i na celom tvojom ľude.“

Ľud posiela svojho „vyslanca“
Ľudia sa modlia, spievajú a vzývajú Boha *„celým svojím srdcom“*. Kňaz v bázni, o ktorej sme už písali – v bázni tajomstva vtelenia, ktoré nastane, je ich vyslancom, lebo z nich vzišiel (o čom svedčí aj rovnaké smerovanie kňaza a ľudu – hľadia jedným smerom na východ). Akoby hovoril: *„Pre ich vrúcne modlitby buď milostivý mne, hriešnemu, a priveď ma k tvojmu žertveníku.“* Ako hovorí žalm 43 (42): *„Zošli svoje svetlo a svoju pravdu, ony nech ma sprevádzajú a privedú na tvoj svätý vrch a do tvojich stánkov.“*

„Obety a dary si nepraješ, lež uši si mi otvoril.“ Ž 40 (39)
Kristus, náš Pán, už vykonal dokonalú obetu. My neprinášame nič nové, len sa pripájame k Jeho darovaniu sa, ktoré sa uskutočnilo v plnosti. My, nedokonalí, sa pripájame k Dokonalému. Žalm 51 symbolicky hovorí o našej participácii na tej obete: *„Buď dobrotivý, Pane, a milosrdný voči Sionu, vybuduj múry Jeruzalema. Potom prijmeš náležité obety, obetné dary a žertvy.“* V Božej milosti si musíme obnoviť múry nášho srdca chrániace nás voči nepriateľom. Naše srdce má byť opevnené ako Jeruzalem a nemá dovoliť vstúpiť dnu nikomu, iba svojmu Kráľovi – Božiemu vtelenému Slovu.

Keď sa zbavíme (aspoň na tento okamih) svojich žiadostivostí a bažení po svetských veciach, vtedy je naše srdce pripravené prijať Krista – vtedy sa nám otvárajú uši - *„lež uši si mi otvoril“* (Ž 40) -, aby vstúpilo Slovo, aby na nás všetkých prítomných, rovnako ako na predložené dary, mohol zostúpiť Duch Božej milosti: *„ nech Duch tvojej milosti spočinie na nás a na týchto predložených daroch i na celom tvojom ľude“*.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
(www.grkatpd.sk)
Foto: Marian Šujan

Prievidzské drobné sakrálne objekty - V. časť

Vari žiadna osoba svätca či svätice nie je tak často vyobrazovaná v sakrálnych priestoroch, na posvätných a iných miestach v mestskom alebo vidieckom prostredí, ako osoba Matky Božej. V tejto časti nášho rozprávania si povieme niečo o sochách Panny Márie v Prievidzi. Tak ako predošlé články, ani tento článok neposkytne kompletný zoznam mariánskych sôch nachádzajúcich sa v našom meste.

Panna Mária Immaculata

Pri farskom aj piaristickom kostole sa nachádzajú sochy Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Sochu pri farskom kostole spája Mikuláš Mišík vo svojej knihe s rokom 1693. Postavená mala byť „z darov Sidónie Pálffyovej-Lichtensteinovej, prepošta Alexa Turkoviča, prefekta Michala Volmuta, kremnickej komory a mnohých drobných darcov..." Rovnakým rokom bola socha datovaná pri jej reštaurovaní začiatkom 90. rokov 20. storočia. Autor sochy je nateraz neznámy.

Socha pri piaristickom kostole pochádza na základe archívnych materiálov z 2. polovice 18. storočia. Hoci počas úplnej obnovy sochy, ktorá bola posvätená v roku 2018, sa podarilo identifikovať nápis na jej podstavci s uvedením rovnakého roka, ako to bolo pri soche vedľa farského kostola (1693), podľa rôznych znakov je predsa len mladšia. Výnimočné na nej je to, že nejde o repliku, ale originál. Na základe dobových fotografií bola na stĺpe osadená lucerna a okolie je ohradené železnou ohrádkou. Meno autora tejto sochy taktiež nie je jednoznačne potvrdené.

Pieta na Bojnickej ceste

Kamenná socha Bolestnej Božej Matky z roku 1910 sa nachádza pri dnešnom obchodnom dome Alza. Socha je osadená na starší pilier, ktorý sa od nej odlišuje materiálom aj proporciou. Možno usudzovať, že pilier bol vytvorený koncom 18. storočia a mal byť použitý pre väčšiu sochu. Pôvodné miesto staršej sochy už dnes nepoznáme.

„Putujúca" socha Panny Márie

Z roku 1929 pochádza socha Panny Márie, ktorá je umiestnená pri budove farského úradu. Ako niektoré iné sochy, tak aj táto časom putovala z jedného miesta na druhé. Socha stála pôvodne v kláštornej záhrade prievidzských rehoľných sestričiek. Mnohé dobové fotografie znázorňujú rôzne spoločenské fotografie zhotovené práve pri soche - či už išlo o miestne spoločenstvo rehoľných sestier, žiačky tunajšej dievčenskej školy, prvoprijímajúce deti, kňazov a podobne. Socha Panny Márie s Ježiškom bola neskôr premiestnená do farskej záhrady v blízkosti starej fary a napokon pred budovu súčasného farského úradu, kde ju môžeme vidieť aj dnes. Na jej podstavci je stále zachovaný nápis: *„Ave Maria, 12. IX. 1929"*.

Socha Prečistého srdca Panny Márie

Do konca 90. rokov 20. storočia sa nachádzala pri vchode do Mariánskeho kostola socha Prečistého srdca Panny Márie. V tomto období bola premiestnená a inštalovaná do výklenku na priečelí miestneho kláštora rehoľných sestier. Neveľká socha znázorňuje Pannu Máriu ukazujúcu rukami na svoje srdce, z ktorého vyžarujú lúče a plamene.

Spracoval: Pavol Schmidt

Zdroje:

- *MATÁKOVÁ, Barbora. Pamiatky. In Monografia mesta Prievidza, Štúdio Harmony, s. r. o. Banská Bystrica, 2013, s. 251-252.*
- *KLIŽAN, Erik. Prievidzské sochy. Prievidzský občasník, 2005, roč. 2, č. 1, s. 17.*
- *Osobné výpovede sr. M. Daniely Bezdedovej, FDC a Barbory Matákovej*

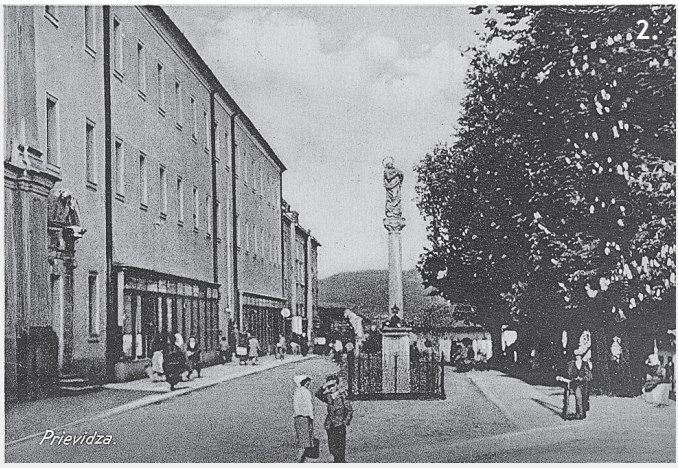

Foto:
1. Socha Immaculaty pri farskom kostole. Archív Klubu priateľov histórie Prievidze
2. Socha Immaculaty pri piaristickom kostole. Archív Klubu priateľov histórie Prievidze
3. Pieta na Bojnickej ceste. Autor: Ján Sabo
4. Socha „putujúcej“ Panny Márie. Archív Kongregácie Dcér Božskej Lásky
5. Socha Prečistého srdca Panny Márie. Archív Kongregácie Dcér Božskej Lásky

Darované knihy pomáhajú núdznym v Stredoafrickej republike

Stredoafrická republika (SAR) je jednou z najchudobnejších zemí sveta napriek tomu, že na jej území sa nachádzajú veľké náleziská zlata a diamantov. Kvôli tomu sa o tento štát zaujímajú svetové veľmoci, ale prilákalo to pozornosť aj rôznych domácich a zahraničných kriminálnych živlov.

Neslávne známe jednotky wagnerovcov sa po dohode s vládou starajú o bezpečnosť krajiny výmenou za voľný prístup k náleziskám. Rusi ovládajú 2/3 územia. Síce tu oficiálne udržujú poriadok, no v skutočnosti ťažia nerastné bohatstvo, drevo, zotročujú ľud a z krajiny vyvážajú kamión za kamiónom. Získané bohatstvo im pomáha financovať napr. aj boje na Ukrajine.

Pomoc v utrpení

Najviac trpí domáce obyvateľstvo. Kriminálnici kladú míny na cestách, vykrádajú napr. aj sklady humanitárnej pomoci a vypaľujú ich. Preto sa väčšina humanitárnych organizácií z krajiny sťahuje do bezpečia.

V tejto ťažko skúšanej zemi naďalej zostávajú komunity karmelitánov. Pomáhajú nielen materiálne, ale pracujú ďalej aj na vzdelávacích programoch. V tomto čase rozbiehajú projekt „Škola hrou v SAR“, založený na myšlienkach Jána Amosa Komenského. Pripravujú pedagógov, aby vedeli učiť deti názorne. Nebudú ich učiť vo francúzskom jazyku ako doteraz, ale v domácom jazyku sango.

Zakladajú aj vyššiu odbornú pedagogickú školu, čo je veľmi potrebné pre prípravu kvalitných pedagógov. Vyškolili tiež 1 200 katechétov, ktorí absolvovali kurzy pletenia, starostlivosti o domácnosť a deti. Učili sa tiež čítať z detských šlabikárov. Vyškolení katechéti sa rozídu do svojich dedín, do ktorých sa kvôli bezpečnosti misionári nemôžu dostať a učia deti, ale aj dospelých.

V SAR je vyše 60 percent ľudí negramotných, väčšinou sú to ženy. Katechéti tiež pripravujú deti aj dospelých na krst či prvé sväté prijímanie.

Dobrota pre Afriku

Naša farnosť má adoptovaných šesť detí zo Stredoafrickej republiky prostredníctvom občianskeho združenia Dobrota pre Afriku. Toto OZ dlhodobo podporuje misijné projekty v krajine a spolupracujú s karmelitánmi a rehoľnými setrami najmä na podpore vzdelávania. Knihy, ktoré ste darovali počas minuloročnej Misijnej nedele, ponúkajú na rôznych charitatívnych akciách a aj takýmto spôsobom získavajú financie na podporu misií.

Aj tento rok budete môcť darovať svoje knihy a podporiť misie. Ak máte doma nejaké knihy nazvyš, pripravte si ich a v tretí októbrový týždeň ich môžete priniesť do kostola. Budeme zbierať nielen náboženskú literatúru, ale aj beletriu, náučno-odborné publikácie, detské rozprávkové knižky, atď. Okrem toho môžete doniesť aj rôzne náboženské predmety, sošky, ružence a pod. do misijného bazára na Misijnú nedeľu 22. októbra.

Ďakujeme, že pomáhate misiám!

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií
Foto: OZ Dobrota pre Afriku

Pozvi Boha na cestu a on ju požehná: Aká je životná púť diakona Pavla Kordíka?

Napriek tomu, že videl zmysel vo viacerých životných cestách, dlhoročné rozlišovanie ho nakoniec priviedlo k zasvätenému životu. Cez prázdniny sme mali možnosť stretnúť sa s ním vo farnosti nielen na svätých omšiach, pretože si u nás plnil svoju diakonskú prax.

▪ **Ako si sa vôbec dostal ku kňazstvu alebo ako skrsla v tebe tá myšlienka?**

Toto je najčastejšia a zároveň najzložitejšia otázka, ktorú ľudia kladú bohoslovcovi, no nedá sa na ňu úplne presne odpovedať. Podobá sa to na situáciu, keď sa človek do niekoho zaľúbi. Vie, že existujú aj lepší aj krajší, a nevie vysvetliť, prečo sa zaľúbil práve do toho konkrétneho človeka.

Nestalo sa mi nič mystické, žiaden sen či hlas. Bolo to skôr dlhoročné rozlišovanie. Aj seminár je v istom spôsobe miestom rozlišovania. Ale už odmalička som v sebe povolanie cítil. Aj rodičia mi hovorili, že som sa občas hrával na kňaza, ktorý slúži omšu. Zúčastniť sa musela povinne celá rodina. (Úsmev.)

▪ **A čo puberta? Je to obdobie vzdoru, vtedy si to tiež cítil podobne?**

Ako som dospieval, tak som myšlienku na kňazstvo úplne zavrhol. Mal som priateľku a lákal ma skôr technický smer, ku ktorému ma motivoval aj môj otec. Na výške som však po celý čas nad tým rozmýšľal a stále som cítil to volanie. No sám som sa snažil tomu vyhnúť a hovoril som Bohu: „Nie, Bože, ja nie.“

▪ **Čo bolo teda pre teba momentom zmeny?**

Najprv som cítil, akoby ma Pán do toho tak trochu tlačil, ale postupne sa vo mne menila otázka z „Prečo by som sa mal stať kňazom?“ na „Prečo by som sa chcel stať kňazom?“. To bol pre mňa moment, ktorý rozhodol. Uvedomil som si, že vlastne ja nemusím, že ja chcem. Pocítil som zrazu voľnosť a možnosť si vybrať. Videl som, že mi Pán ponúka viacero ciest a necháva

mi slobodu. Myslím si, že keď človek pozve Boha na ktorúkoľvek svoju cestu, Boh ju požehná a bude tou správnou cestou, pretože dal človeku slobodnú vôľu.

▪ **Spomínal si, že ťa zaujímal technický smer. Zdedil si to po niekom z rodiny?**

Obaja moji starkí sú veľmi technicky zdatní a trávil som s nimi veľa času. Brávali ma do hory a pri chystaní dreva mi nemali problém vyrobiť malú sekerku či neskôr požičať pílu, aby som sa priučil. Naučili ma naozaj všeličomu už v detstve. Keď starká videla, ako v ôsmich rokoch šoférujem traktor, tak len zalamovala rukami. (Úsmev.)

▪ **Keď hovoríme o rodine, máš aj nejakých súrodencov?**

Áno, po mne prišla na rad moja sestra - Barborka, ktorá je o dva a pol roka mladšia odo mňa. A po 18 rokoch, keď to už nikto nečakal, sa narodila ďalšia sestra - Hanka.

▪ **Po treťom ročníku v seminári si absolvoval takzvaný pastoračný ročník**

v Dome Božieho milosrdenstva v Banskej Bystrici. Je to hospic pre onkologických pacientov v poslednom štádiu choroby. Ako si si zvykol na túto prax?
Prvé dva týždne boli veľmi ťažké. Nevedel som si zvyknúť na to, že ja, elektrotechnik a stavbár, mám zrazu robiť s ťažko chorými pacientmi. Nemal som s tým absolútne žiadnu skúsenosť. Ale postupne som sa do toho dostal a začalo ma to baviť. Na konci mi aj bolo ľúto, že odchádzam. Na jednej strane ma tá práca veľmi napĺňala, no po psychickej stránke ma to dosť vyčerpávalo.

▪ **Čo bolo na celej službe najťažšie?**
Asi koronavírus, ktorý práve vtedy vypukol. Za týždeň nám zomrelo aj 12 ľudí a postupne chorľaveli tiež sestry. Ja mám zrejme dobrú imunitu, doteraz som ho nedostal, takže som pomáhal, s čím bolo treba. Okrem toho, že som roznášal sväté prijímanie, podával som tiež lieky, roznášal jedlo, chodil s pacientmi na vyšetrenia a podobne. Tiež som sa staral o niektoré technické veci či maľovanie jednotlivých izieb pred príchodom nových pacientov.

▪ **Vieš mi priblížiť viac, ako to vyzerá v takom hospici?**
Sú tam ľudia, ktorí trpia a človek vie, že im nemá ako pomôcť. Niektorí pacienti mali túžbu len sa dotknúť mojej ruky alebo vlasov. Iní boli domotaní z liekov, ktoré museli užívať. Jedna pani mi tvrdila, že bola na húsenkovej dráhe a potom na opekačke, tak som sa jej pýtal, ako tam bolo a ona mi o tom rozprávala, aj keď celé to bolo, samozrejme, vymyslené, keďže vtedy ležala na oddelení.

▪ **Niekedy si sa teda hral aj na herca, ktorý sa vžíval do ich reality. (Úsmev.)**
Bol tam jeden pán, inžinier, ktorý chcel obedovať polonahý. Tak som ho musel trochu oklamať tým, že som zahral pracovné sedenie, na ktoré predsa nemôže prísť bez nohavíc. A dal si povedať. Alebo jedna pani sa každé ráno budila s tým, že ju v noci vykradli, čiže automaticky nastúpila panika. Tak som jej povedal, že som z vyšetrovacieho úradu a spíšeme protokol. Ona bola celá rada, že sa jej niekto venuje, pretože sestry nemajú veľmi na takéto hry priestor. Povedal som teda tej panej, že máme čas, nech si pozrie svoje veci a spíšeme, čo jej chýba. No a po polhodine, keď vyhádzala celú skriňu, zistila, že jej vlastne nič nechýba. (Úsmev.)

▪ **Znie to dosť tragikomicky vzhľadom na miesto, kde sa to dialo. Musí to byť fakt náročné...**
Rozmýšľal som, pre koho je to ťažšie, či pre tých pacientov, ktorí si už neuvedomujú svoje konanie, alebo pre tých, ktorí majú bolesti a hlava im stále pracuje na plné obrátky. A pripadalo mi to tak, že práve tí „pri zmysloch“ viac trpia nielen po telesnej, ale aj psychickej stránke, pretože sa mnohokrát cítia ponížení, že nie sú sebestační. Často sú tam totiž ľudia z majetnejších rodín či podnikatelia, jednoducho ľudia, ktorých počúvali takmer na slovo - a zrazu sa ich situácia úplne zmenila, stali sa odkázanými na starostlivosť iných a musia poslúchať sestry a lekárov.

▪ **Myslím, že už mám celkom obraz o tom, ako to vyzerá na takomto oddelení, ale bude mi chvíľu trvať spracovať to. Poďme teda radšej na niečo veselšie. Si športový nadšenec, baví ťa najmä futbal. Komu fandíš?**
Z tých väčších tímov Manchestru United, ale inak najmä nášmu Sokolu Repište. (Úsmev.) Tam som odmalička hrával, a keď som vstúpil do seminára, bola to jedna z vecí, ktorá ma mrzela, že som sa jej musel vzdať.

▪ **A aké sú tvoje ďalšie záľuby?**
Z tých športových je to bicykel, sledovanie hokeja a turistika najmä po Slovensku. Zoberiem batoh a idem si trochu oddýchnuť od starostí a vyventilovať sa od ľudí. Tiež ma od detstva bavia motorky. Keď som mal asi 12 rokov, ujo mi

priniesol babetu. Nedočiahol som na ňu, tak som sa len musel rozbehnúť po múriku a naskočiť. Potom som mal Pioniera a neskôr aj motokrosovú motorku. V poslednom čase aj celkom rád čítam, napríklad C. S. Lewisa alebo Chestertona; mám rád filozofické diela. No prečítam si hocičo, čo ma osloví.

Tak potom prajem aj príjemné čítanie nášho Bartolomeja a verím, že i v ňom ťa niečo osloví.
Ďakujem ti za rozhovor.

Text: Mária Pytlová
Foto: archív Pavla Kordíka

Podpora farníkov z Repišťa počas diakonskej vysviacky

Návšteva futbalového zápasu v Trnave vo voľnom čase

Nedeľa Dobrého Pastiera vo farnosti Kováčová

Pavol Kordík *sa narodil 29. 6. 1995 v Žiari nad Hronom. Bol „vymodleným“ dieťaťom. Detstvo trávil najmä so starým rodičmi, predovšetkým so starým otcom, ktorý ho mnohému naučil. Aj vďaka nemu si zvolil Súkromnú strednú odbornú školu technickú v Žiari nad Hronom (odbor elektrotechnik, zameranie slaboprúd). V štúdiu pokračoval aj na vysokej škole na Technickej fakulte Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (odbor: Informačné a riadiace technológie vo výrobnej technike). Popritom pracoval ako stavbár. V roku 2017 zanechal technický smer a vstúpil do seminára. Tento rok bol v Banskej Bystrici vysvätený za diakona.*

Vykročiť cestou otvorenosti

Psychológia meria otvorenosť podľa toho, ako je človek prístupný novým veciam, ako sa pre ne dokáže nadchnúť. Chápe ju tiež ako otvorenosť kultúre. Otvorený človek má záujem o informácie, čítanie a získavanie vedomostí, ale tiež sa pozitívne stavia k novinkám.

Ľudia reagujú na nové veci rôzne. Niektorí sú priťahovaní novými podnetmi, pretože ich považujú za stimulujúce a zaujímavé. Iní sa k zmenám stavajú skôr odmietavo. Majú svoje osvedčené veci a situácie a cítia sa lepšie, keď nie sú neustále spochybňované alebo nahradzované novými.

Nezatvrdzujte svoje srdcia

Človek má byť otvorený, ale nie príliš, pretože prílišná otvorenosť môže viesť k neprospešnému správaniu či dokonca k závislosti (napr. pri skúšaní drog). A tak, ako má byť človek otvorený pre výzvy života vo svete, mal by byť otvorený aj pre duchovné veci, pre Božie výzvy, ktoré zaznievajú pre nás. Objaviť to môžeme v Žalme 95, ktorý jasne naznačuje, čo je dôležité pri prežívaní správneho postoja otvorenosti: *„Nezatvrdzujte svoje srdcia.“* (Ž 95,8)

Téma zatvrdilého srdca patrí k nosným témam starozákonných tradícii. Patristický komentár vysvetľuje, že srdcia neveriacich sú kamenné a skutočne porovnateľné so skalami, ktoré neprijímajú zúrodňujúci dážď, lebo sú plné neplodnej pustoty. Nič do nich neprenikne.

Bernard z Clairvaux k tejto téme hovorí: *„Preto je veľmi užitočné a výhodné pre našu spásu počúvať Boha teraz, keď radí, potešuje, povzbudzuje, učí, i keď vážne napomína, ako počuť jeho prísny hlas v posledný deň. Je pre nás lepšie, ak nás vo svojom milosrdenstve pokorí aj usmerní, či dokonca okríkne.“* Podobne komentuje tento text aj Benedikt z Nursie: *„Otvorme naše oči pre božské svetlo, s ohromeným sluchom počúvajme Boží hlas, ktorý nás každý deň napomína: ‚Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte si srdcia.’“*

Pravda o sebe

Uvedené výzvy sú pozvaním k tomu, aby sme sa otvorili pozornému počúvaniu Božieho slova. Kto je napojený na Boha, môže počúvať Božie Slovo, ktoré prišlo na svet, aby vydalo svedectvo o pravde. Musíme si však priznať, že pravdy sa bojíme. Sv. Tomáš Akvinský hovoril, že každá pravda povedaná cez kohokoľvek pochádza z Ducha Svätého. Neprijať pravdu znamená uhášať pôsobenie Ducha pravdy. Práve preto prijímame Ducha Svätého, aby sme mali silu prijať celú pravdu o sebe. Je to pravda o našom hriechu, o ktorom často mlčíme a nedokážeme si ho priznať.

V nadväznosti na tieto slová sv. Tomáša som si spomenul na príbeh, ktorý som raz čítal: Dedko mal podozrenie, že babke slabne sluch. Pobádal ju, aby navštívila ušného lekára. Často sa preto aj pohádali, a tak sa dedko rozhodol, že toto svoje podozrenie starkej dokáže. Posadil ju v izbe do kresla, obrátil ju chrbtom k sebe a sám zastal na druhom konci a nahlas povedal: „Babka počuješ ma?“ Žiadna odpoveď. Podišiel bližšie a zopakoval: „Babka, počuješ ma?“ Opäť nič.

Prišiel celkom blízko a zopakoval: „Babka, tretíkrát sa ťa pýtam, počuješ ma?“ Babka vstala z kresla, pozrela sa naňho a povedala: „Dedko, ja ti tretíkrát odpovedám, že ťa počujem!“
Spoznanie pravdy, najmä o sebe, môže byť mnohokrát pre nás nečakané. Problém často vidíme u druhého – a keď zistíme, že veci sa majú ináč, sme tým zaskočení.

Pravda o blížnom
Niekedy je však problém ozaj v našom blížnom. A práve o tejto situácii hovoria slová evanjelia: *„Keď sa tvoj brat prehreší proti tebe, choď a napomeň ho medzi štyrmi očami. Ak ťa počúvne, získal si svojho brata.“* (Mt 18, 15) Predmetom bratského napomenutia nie je osobná urážka, ale hriech, ktorý škodí tomu, kto ho pácha. Tu platí zásada, ktorú nás učí Ježiš - tomu, kto ma urazí, som povinný odpustiť.
Tomu, kto hreší, som dlžný bratské napomenutie, ktoré má byť bez závisti, kritického ducha, bez pomstychtivosti či hnevu. Účelom bratského napomenutia nie je to, aby sme brata odsúdili, ale aby sme ho priviedli k náprave života. Iba v duchu zmierenia (Mt 5,23 n), odpustenia (Mt 6,14 n), neposudzovania (Mt 7,1-5), tolerancie (Mt 13,24 n) a starostlivosti o toho, kto sa mýli (Mt 18, 10-14), môže byť bratské napomenutie účinné.

Pravdivosť v komunikácii
Otvorená by mala byť aj naša komunikácia s Bohom a blížnymi. Tá sa začína v rodine. Všetci chceme, aby sa vzťahy utužovali, posilňovali, a nie rozpadávali. Stále častejšie sme však svedkami toho, že aj keď žijeme v jednej domácnosti, nedokážeme si povedať, čo vo vnútri cítime. Skutočná komunikácia však nastáva až vtedy, keď sa druhým otvárame, keď povieme, čo sa v nás odohráva a čo prežívame. Stávame sa tým zraniteľnými, no osoh z takejto komunikácie je oveľa väčší ako to, čo pri nej môžeme stratiť.

Takejto komunikácii sa máme učiť aj vo vzťahu s Bohom. On síce vie, čo sa deje v našom srdci, ale je potrebné vypovedať to pred ním aj v modlitbe. Pápež František odporúča každé ráno pozvať Ducha Svätého do svojho srdca krátkou prosbou: „Príď, Duchu Svätý, príď do môjho srdca, príď do môjho dňa!“ Ak to tak budeme robiť, začneme sa zbavovať strachu, prekonáme odpor k zmene, budeme slúžiť iným, omladí sa naše vnútro a zažijeme novú radosť a pokoj.

Ak teda chceme byť skutočne otvorení ako ľudia, ktorí túžia poznávať Boha a svoj vnútorný svet s Bohom a blížnymi, je nevyhnutné vykročiť na cestu pozorného počúvania Božieho slova (a mať odvahu aplikovať ho vo svojom živote viery), pozorného pohľadu na seba (a mať odvahu na svoje konanie nazerať očami pravdy o sebe, ktorú nám Pán ponúka aj cez upozornenia iných) a otvorenej komunikácie (a mať odvahu povedať, čo sa v nás odohráva, aj keď sa tým staneme zraniteľnejšími). Skúsime vykročiť touto novou cestou otvorenosti?

Text: Jozef Repko, farár
Foto: Pavel Melicherčík

(Spracované podľa: Silvano Fausti, Nad evanjeliom podle Matouše;
Komentáre k Starému zákonu, Žalmy 76 - 100)

...tri otázky pre vedúcu zboru Bartolomejčatá Zuzanu Šimkovičovú

Bartolomejčatá sú súčasťou jej života už od čias ich vzniku, čiže 30 rokov. Hoci nie je vždy ľahké nájsť si popri rodine na ne čas, Zuzka Šimkovičová je vo svojej snahe oslavovať Pána hudbou a spevom a motivovať k tomu i druhých vytrvalá. Čo jej chvíle s Bartolomejčatami prinášajú?

1

Ako si sa dostala do zboru Bartolomejčatá?
V ôsmom ročníku som začala chodiť na náboženstvo, ktoré nás učila sestra Dávida. Priniesla gitaru a pamätám si, že ešte aj po vyučovaní (v šatni, kde sme sa prezúvali) sme s ňou vyspevovali piesne. Moja kamarátka Monika prezradila, že viem hrať na klavíri a máme doma malý syntetizátor. Sestrička ma poprosila, či ho môžem priniesť. A tak sa to všetko začalo... Stretávali sme sa v kláštore u sestričiek a nacvičovali sme piesne na Jasličkovú pobožnosť a potom i na detské sv. omše. Až neskôr sme s pomocou pána kaplána Ondreja Šmidriaka vymysleli názov Bartolomejčatá.

2

Ako si sa dostala k dirigovaniu zboru? Čo je na tejto úlohe krásne a čo náročné?
Asi by som nepoužila termín dirigovanie.... Skôr išlo o to, aby niekto rozhodol, čo sa bude spievať a ukázal nástup. Po preložení sr. Dávidy a sr. Bernardy, ktoré tu boli dva roky v noviciáte, a po odchode Alicky Verešovej na materskú dovolenku, to akosi prirodzene ostalo mne. Veľmi nás podporovali, pomáhali a venovali sa nám sestričky, najmä sr. Daniela, pán dekan Bednár a ostatní kňazi, ktorí tu postupne slúžili.
A čo je krásne? Vnímajúc texty piesní vidieť, počuť, zažiť a precítiť nadšenie druhých, že to spievanie má zmysel, že skúšanie a nacvičovanie nebolo zbytočné. Odkedy mám vlastné deti, je to pre mňa hlavne časovo a organizačne náročné (ďakujem mojim blízkym za trpezlivosť a ochotu prispôsobiť sa). Okrem konkrétnych nácvikov je potrebné vybrať piesne, pripraviť akordy, texty, noty,... Samozrejme, osloviť členov, naplánovať skúšku. Keď spievame, musíme prísť skôr, rozospievať sa, pripraviť, vyskúšať a odchádzame poslední.

3

Čo by si popriala Bartolomejčatám do ďalších rokov existencie?
Myslím, že mne dali Bartolomejčatá za tých tridsať rokov omnoho viac ako ja im. Zažila som spoločenstvá skvelých ľudí, veľa radosti, zábavy a v neposlednom rade, a čo je pre mňa asi najdôležitejšie, v období dospievania som získala to správne duchovné smerovanie.
Bartolomejčatám by som teda chcela popriať, aby zažili to, čo ja... Aby našli radosť v službe spevom, aby piesne, ktoré spievajú, dokázali aj žiť a aby sa v tomto spoločenstve vždy cítili dobre.

Text: Petra Humajová, Foto: archív Zuzany Šimkovičovej

Spevácky zbor Bartolomejčatá sprevádza svojím spevom nedeľné detské sv. omše vo farskom kostole o 10:30. Pozvané sú doň všetky deti či mladí duchom s chuťou spievať na Božiu oslavu. Nácviky bývajú v piatok o 17:30 na fare. Viac informácií v prípade záujmu získate od vedúcej zboru Zuzany Šimkovičovej, prípadne od kňazov vo farnosti.

Čo vám pomáha zostať otvorenými na Božie volanie?

- **Anička (68 r.):** „Keď sa viac snažím o vnútorné ticho, teda sústredenosť, a učím sa vypĺňať čas ustavičnou modlitbou. Vôbec to ešte neviem, ale učím sa. Je to úžasný zážitok, opakovať: ‚Pane Ježišu Kriste, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnou.' A potom mu zo srdca ďakovať, aký je ku mne milosrdný."
- **Marek (20 r.):** „Mne najviac pomáha modlitba."
- **Elenka (48 r.):** „Ticho, vonkajšie aj vnútorné. Niekedy si poň doslova utekám."
- **Zuzka (45 r.):** „Túžba plniť jeho vôľu."
- **Mária (39 r.):** „Mne najviac pomáha pravidelné čítanie Svätého písma a modlitba svätého ruženca."
- **Terézia (35 r.):** „Modlím sa už viac rokov Pompejský ruženec a takto som vlastne takmer celý deň napojená na Pána Ježiša a Pannu Máriu. Pomáha mi to byť vnímavejšou na Božie volanie."
- **Helenka (31 r.):** „Byť každý deň na svätej omši, stretnúť sa s Pánom v Eucharistii. A tiež modlitba breviára a ruženca. Je to krásne, byť otvorený pre Boha a jeho volanie."
- **Marta (65 r.):** „Mám doma v kuchyni obraz Božieho milosrdenstva a vždy, keď varím, keď som v kuchyni, rozprávam sa s ním. On je môj najbližší priateľ, jemu poviem všetko, čo ma trápi aj teší. Nikdy ma nesklame."
- **Jakub (59 r.):** „Mne pomáha najmä čítanie Biblie a náboženskej literatúry. Pravidelne si prečítam liturgické čítania, počúvam v rádiu sväté omše."
- **Mirka (41 r.:)** „Snažím sa byť otvorená na Božie volanie, aj keď vždy sa mi to nedarí. Ale keď prídem napr. z duchovných cvičení, tak dlhú dobu som na jeho volanie ‚citlivá'. Preto sa snažím aspoň raz ročne absolvovať duchovné cvičenia. A každodenná svätá omša, Eucharistia a spoveď mi v tom tiež veľmi pomáhajú."
- **Katka (66 r.):** „Ťažká otázka. Keď si mi zavolala, vstala som a zobrala som telefón v dôvere Boha. Vo svojom okolí mám aj neveriacich ľudí, ktorí si plnia povinnosti aj bez viery v Pána. Môj osobný blízky vzťah k Panne Márii a k Pánu Ježišovi mi pomáha láskou odpovedať na dennodenné výzvy."
- **Irena (72 r.):** „Je to moje obrátenie k Pánu Bohu navždy a naveky. Jeho láska ma zachránila. On, Pán Ježiš, Panna Mária a Duch Svätý sú mi všetkým v prepojení s mojimi modlitbami."
- **Anna (75 r.)**: „V mladosti som nad tým nepremýšľala, o akú vzácnosť prichádzam, keď nám mama aj kňazi rozprávali o Pánu Bohu. Veď Boh je začiatok i koniec. Božie volanie je teraz pre mňa každodennou radosťou - láska ku Kristovi a k Panne Márii, k svätým anjelom, modlitba, sväté omše, odpúšťam, milujem - a už viem, čo je láska."

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagáňová

Láska je dobrotivá

Kto z nás by mohol tvrdiť, že by počas svojho kresťanského života neprešiel školou služby blížnym? Takouto pomocou sa v nás prebúdza záujem o iných, znižuje sa náš egocentrizmus a viac sa otvárame. Venujeme pozornosť potrebám iných.

Táto pozornosť sa postupne mení na starostlivosť, ktorá posilňuje akúkoľvek lásku – manželskú, rodičovskú, súrodenecką, priateľskú a podobne. Ak sa chceme vyhnúť egoizmu, je potrebné vystúpiť zo seba samých. A to vyžaduje nepretržité úsilie.

Byť vedení Božím Duchom

My, kresťania, sme po sviatosti krstu a birmovania obnovení Duchom Svätým. Pokúšame sa počúvať tohto Ducha a podľa toho aj žiť. To si vyžaduje obrátenie a určitý odstup od prirodzených sklonov našej povahy. Pokúšame sa rozjímať nad tým, čo od nás chce Boh. Snažíme sa rozpoznať Božie volanie a premôcť svoje pohodlie. Ak urobíme čo len krok vyjdenia zo seba, Ježiš v nás obnoví naše srdce, ktoré je otvorené pre službu.

Ak popremýšľame nad evanjeliovým textom o Kristovom umučení, najlepšie pochopíme, čo je to služba. Ježiš zmenil svoj život na službu „vykúpenia“, aby nás oslobodil. Keď bolo pred veľkonočnými sviatkami, Ježiš vedel, že má odísť z tohto sveta. Preto pri večeri umyl učeníkom nohy, čím vyjadril službu lásky a naznačil potrebné oslobodenie od seba samého. Neskoršie Ježiš zomiera na kríži, aby slúžil každému z nás a aby vyjadril, že láska je dobrotivá...

Pozvanie

Ježiš nás, kresťanov, vyzýva, aby sme vstúpili do tohto obetného rozmeru jeho kríža a služby blížnym. On sám povedal, že si treba „navzájom umývať nohy“ = navzájom slúžiť jeden druhému v dobrote svojho srdca. V tomto smere je dokonalým príkladom Mária, prvá učeníčka, ktorá prežívala s Ježišom jeho utrpenie.

Ak chceme naplniť dobrotivosť lásky spolu s Ježišom, treba sa neustále modliť, obetovať nejaký pôst na konkrétny úmysel, prijímať utrpenie a životné skúšky či zapáliť svoj život neustálym dávaním sa v každodennom živote. Duch služby je taký dôležitý, že Ježiš ho ustanovil za konečné kritérium pri poslednom súde na konci vekov, a to pre všetkých ľudí, veriacich i neveriacich. Ježiš sa spravil „posledným zo všetkých“ a veľkosť našej lásky k nemu závisí od toho, do akej miery dokážeme slúžiť všetkým tým „posledným“, ktorých stretávame na svojej ceste.

Buď zvelebený, Pane, za tvoju službu vykúpenia, ktorú ponúkaš každému z nás. Prosíme ťa, osloboď nás od panovačnosti a pýchy. Pomôž nám spoznávať tvoju vôľu a pozorne ťa počúvať. Daj nám také otvorené srdce, aby sme videli blížneho v núdzi a aby sme ťa spoznali v každom bratovi a sestre, no predovšetkým vo všetkých „malých“, ktorých stretávame na svojej ceste.

Pavol Škovránek, farský vikár
Obrázok: Samuel Poláček

Boh sa o nás staral cez ľudí naokolo

Už dávno som túžila zúčastniť sa Svetových dní mládeže (SDM). Do Krakova som nemohla v roku 2016 vycestovať pre zhoršený zdravotný stav. Ďalšie SDM boli v Paname a tam boli prekážkou peňažné možnosti. Po oznámení, že SDM sa uskutočnia v Portugalsku, som sa hneď rozhodla, že tam pôjdem. A tak som aj urobila.

Na SDM som išla s tým, že chcem obnoviť svoj vzťah k Bohu, ktorý už dlhšie stagnoval a upadal aj kvôli svetským starostiam a povinnostiam. Chcela som znovu načerpať. Môže sa to zdať trochu zvláštne, keďže väčšinou zvyknú ľudia načerpať a priblížiť sa Bohu v tichu. Takýto spôsob som dlhé roky volila aj ja, ale vždy, keď som sa vrátila do reality bežného života, všetko, čo som načerpala, zmizlo veľmi rýchlo. Preto som sa rozhodla zmeniť prístup (aspoň tentoraz) a priblížiť sa k Bohu na mieste života, mladých a v každodennej únave a náročnosti, ktoré Svetové dni mládeže ponúkajú.

Boh bol v miliónovej mase

Zo začiatku bolo pre mňa mierne náročné vyjsť z mojej komfortnej zóny a zvyknúť si na iné hlučnejšie národnosti a chaos. Po pár dňoch som sa naučila zladiť s okolnosťami a udržať si dobrú náladu. Takto ma improvizované studené sprchy, zaujímavé balíčky s jedlom a bývanie v školách v Lisabone už nijako neprekvapilo.
Kým sme ešte boli na Dňoch v diecéze v Porte, nebolo až tak cítiť davy pútnikov. Nejako sme sa roztratili po meste a aj keď bolo všade veľa ľudí, dalo sa to zniesť. V Lisabone sa už davom nedalo vyhnúť. Dojala ma myšlienka na to, že takéto množstvo mladých ľudí prišlo na jedno miesto s cieľom oslavovať Boha. Nášho Boha! Zrazu som mala pocit, že je neuveriteľne blízko. A aj bol neskutočne blízko, prítomný v jeden a pol miliónovej mase mladých ľudí.

Boh bol skutočne Emanuel, Boh s nami

K môjmu zámeru sa mi výborne hodila aj prvá slovenská katechéza, ktorá sa venovala prekážkam a tomu, čo nám bráni ísť k Bohu. Mala som možnosť zamyslieť sa nad prekážkami, ktoré som na svojej životnej ceste mala, ako mi ich Boh pomohol prekonať a zmeniť na príležitosti k novým veciam. Znovu som si uvedomila, že náš Boh je naozaj Boh s nami, Emanuel.

Ťažkosti pokračovali, keď som sa kvôli vyčerpaniu nemohla zúčastniť záverečnej svätej omše alebo keď sme nevedeli, či kvôli pokazenému autobusu stihneme lietadlo, o ktorom sme tiež nevedeli, či poletí, alebo nie. No pri každej tejto prekážke bol s nami Boh, ktorý nám pomáhal cez ľudí okolo nás.

Text: Rita
Foto: Patrik Hanzel

15 dní so sv. Jánom Mária Vianneym

(alebo...keď sa čítanie stáva modlitbou)

Prečítať knihu za 15 dní a zároveň sa 15 dní modliť. Túto možnosť ponúka vydavateľstvo Lúč v edícii 15 dní so svätým... Ide o krátky výber textov modlitieb alebo výrokov nejakého svätca. Sú komentované autorom, ktorý nás vedie hlbšie sa zamyslieť nad slovami daného svätca. V časopise Bartolomej vám ponúkame krátku recenziu na knihu 15 dní so sv. Jánom Mária Vianeym.

Patrón kňazov, ktorý uspel vo svete nie silou ramien, ale silou ducha, je v zástupe svätých pomerne známy. Napriek tomu dokážeme pri čítaní jeho myšlienok stále objavovať nové horizonty. Ponúka nám ich útla kniha v malom formáte so svätcovou podobizňou na obale.

Podľa názvu knihy a počtu dní je toto dielo rozdelené do 15 kapitol, ktorým predchádza Predslov zameraný na stručný životopis svätca. V úvode knihy autor predkladá čitateľovi plán čítania pretkaného modlitbou.

Každá kapitola má špecifický názov, začína sa svätcovými myšlienkami k danej téme (vyplývajú z názvu kapitoly). Myšlienky následne komentuje autor knihy Pierre Blanc, ktorý bol v čase vzniku tohto diela kňazom v Arse. Práve tam náš svätec Ján Mária Vianey dlhé roky pôsobil, tam zanechal dielo, ktoré mu „vynieslo“ titul „patrón kňazov“. Dôveryhodnosť autora je teda zaručená, veď „nasiakol“ svätcovou prítomnosťou priamo na mieste.

Keď sa pri čítaní knihy spojí naša duša s Duchom Svätým spôsobom, že človek rozmýšľa/rozjíma nad obsahom svätcových myšlienok spoločne s autorom, výsledok je často prekvapujúci. Inak povedané, „začnú sa vám diať veci“, začneme vidieť Božie pôsobenie a blízkosť daného svätca v našom živote a spolu s tým sa prehĺbi aj naša viera. A presne o to ide. Aby sme neboli len čitateľmi, ale s pomocou neba aj uskutočňovateľmi Božieho slova, Božieho diela, ku ktorému sme povolaní – každý podľa darov, aké od Boha dostal.

Za najväčší čitateľský bonus knihy považujem jej malý formát, za nedostatok chýbajúce fotografie alebo ilustrácie. Každopádne svätí nie sú svätými len pre nebo, ale sú našimi najvernejšími priateľmi aj tu na zemi, o čo viac v tejto náročnej dobe. Skúste a presvedčte sa.

Autor: Elena Blašková

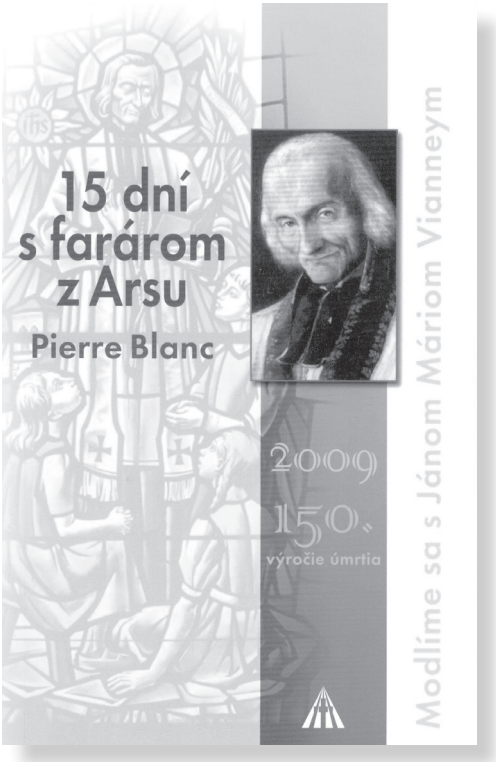

...sám Boh beží za hriešnikom a privádza ho k sebe. Jeho najväčšou radosťou je odpúšťať nám... Naše chyby sú zrnkami piesku oproti veľkej hore Božieho milosrdenstva.

(sv. Ján Mária Vianey)

Chwila

Keď šnúra od vysávača kreslí

Sparný augustový deň, možno aj najteplejší v tomto roku. Sedím na lavičke v parku a na lavičke oproti čítam známu mantru hare krišna, hare ráma. Ako podložku na písanie používam päťročné číslo časopisu FOTO, v ktorom je jedna krásna fotografia zamrznutého jazera s korčuliarmi. Písaniu vládne chvíľa.

Názov som si prepožičal od poľskej poetky Wisławy Szymborskej, o ktorej básňach som snáď chcel ešte pred niekoľkými chvíľami písať, ale v plátenke mám aj inú knižku od inej poľskej poetky – Z jiskry a prachu Anny Kamieńskej. Našiel som v nej tiež chvíľu, a dokonca presne túto – podvečerne augustovú!

BLAHOSLAVENÍ [1]

Blahoslavení kteří
mlčí
a v ústech mají zemi
tu dobrou zemi a tedy i život
každé rostliny a zvířete

Blahoslavení kteří mají
trpělivost větší než sám život
a každou chvíli ve věčnost obracejí

Blahoslavení netrpěliví
jak láska
jak žár srpna v podvečer

Čo vlastne robia básnici? Túto otázku si kladiem, pretože mi ešte pred ňou doobeda prišla na ňu jedna odpoveď. Básnici sú svedkami života. Byť dobrým svedkom si vyžaduje veľmi aktívnu pasivitu. Tá sa rodí z odvahy dopriať si luxus dnes priam neslýchaný – zastaviť sa a túžiť po dotyku skutočnosti. Keď zas nečakane príde vo víre životne dôležitých povinností, nevypoklonkovať ju. Bohatý ťažko vojde do nebeského kráľovstva, lebo celú jeho pozornosť pohltila diaľnica bez konca. Niet času a ten v pekle sa nikdy neskončí. (Snáď bude smrť dostatočným retardérom pre každého.)
Musím sa presunúť na hare krišna lavičku, na tú moju totiž začína svietiť. Všimli ste si tú zmenu perspektívy v poslednej strofe básne? Akoby si láska pri poetkinom uchu po týchto dvoch zenových strofách odkašľala. A ona je poslušná tomuto signálu a mlčky a trpezlivo vyšíva teraz z opačnej strany, verná pravde – jej pokrmu aj hanbe.
Vraj sieti si podobné, tak Ťa skúšam hádzať na prežité, nech zachytíš, čo chceš, a potom si na brehu mora vyberieš.

Peter Pikulík, OFMConv

[1] Preklad František Xaver Halaš

Otvorene hlásal pravdu

Blahoslavený Jakub Gapp

Nenechal sa oklamať klamnou ideológiou. A hoci mu predstavení odporúčali väčšiu opatrnosť, Jakub Gapp aj naďalej otvorene pomenúval problémy plynúce z Hitlerovej ideológie. Doplatil na to životom.

Jakub Gapp sa narodil 26. júla 1897 vo Wattens v Rakúsku. Bol najmladším zo siedmich detí. Po maturite na františkánskom gymnáziu v roku 1915 ho povolali do armády a bojoval na talianskom fronte počas 1. svetovej vojny. Už o rok neskôr bol vyznamenaný striebornou medailou za odvahu. Koncom vojny sa dostal do talianskeho zajatia, kde strávil 9 mesiacov. Domov sa vrátil vychudnutý a mĺkvy.

Pomoc chudobným

V roku 1920 vstúpil Jakub do rehole marianistov v Greisinghofe. Po zložení prvých rehoľných sľubov o rok neskôr sa stal učiteľom a zároveň kostolníkom vo výchovnom inštitúte marianistov v Grazi. Keď v roku 1925 zložil večné sľuby, rehoľa ho poslala na štúdiá do Freiburgu vo Švajčiarsku. Tam bol 5. apríla 1930 vysvätený za kňaza.

Po návrate do Rakúska pracoval ako učiteľ a vychovávateľ vo viacerých mariánskych inštitútoch. Keďže v medzivojnovom období bola v Rakúsku veľká nezamestnanosť a vzrastala chudoba, Jakub organizoval zbierky potravín pre chudobných. Dokonca si ani nekúril vo vlastnej izbe, aby mohol ušetrené palivo odovzdať tým, čo nemali nič.

Otvorená kritika

Začiatkom tridsiatych rokov sa moci v Nemecku chopil Adolf Hitler. Aj v susednom Rakúsku si získaval čoraz viac prívržencov. Jakub Gapp si preštudoval myšlienky národného socializmu, ktorý Hitler hlásal, a bol z toho zdesený. V jeho názore ho utvrdila aj encyklika Pia XI. Mit brennender Sorge. Okamžite začal otvorene hlásať, že nacistická ideológia sa nezhoduje s kresťanskou vierou a vedie ku skaze. V marci 1938 bolo Rakúsko pripojené k Hitlerovej Tretej ríši. Mnohí Rakúšania jasali, ale Jakuba to nepomýlilo a trval na svojom – národný socializmus je pohroma. Predstavení ho presunuli do farnosti Breitenwang-Reutte, aby nebol tak veľmi v centre pozornosti. Ale už o dva mesiace tam nabehlo gestapo. Zakázali tu vyučovať náboženstvo a miestnej polícii zanechali podrobné inštrukcie týkajúce sa kaplána Gappa. On však i naďalej z kazateľnice kritizoval Hitlera a odporúčal veriacim neveriť jeho propagande.

Trest smrti

Predstavení opäť zakročili. Poslali Jakuba do Bordeaux vo Francúzsku, kde zastával funkciu kaplána a knihovníka. Neskôr ho presunuli do Španielska, kde žil postupne v San Sebastiane, v Cadize

a vo Valencii. Jeho španielski spolubratia nevedeli pochopiť, čo je na národnom socializme zlé, a tak zostával so svojimi názormi osamotený.

V roku 1942 sa v dome, kde Jakub býval, objavili dvaja utečenci z Berlína. Vydávali sa za židov, ktorí chceli prijať krst, v skutočnosti to však boli príslušníci gestapa. Vylákali Jakuba na územie okupovaného Francúzska, kde ho gestapo 9. septembra 1942 zatklo. Okamžite bol prevezený do Berlína a v zinscenovanom súdnom procese odsúdený na trest smrti.

Jakuba Gappa popravili gilotínou vo väzení v Berlíne 13. augusta 1943. V deň popravy napísal tieto slová: „Dnes bude vykonaný rozsudok. O siedmej večer pôjdem k môjmu milovanému Spasiteľovi, ktorého som vždy zo srdca miloval.“ Pápež Ján Pavol II. ho vyhlásil za blahoslaveného v roku 1996.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ż. Podłejski: Soľ zeme a svetlo sveta 4
Foto: www.ilparadisononpuoattendere.blogspot.com

Spomienky

Z tváre ti žiarila láska a dobrota, budeš nám chýbať do konca života.
Dňa 26. septembra 2023 uplynie osem smutných rokov odvtedy, čo nás navždy opustila naša milovaná manželka, maminka, babka, pani **Libuše Lagínová**.
S láskou spomína manžel, deti, vnúčence, švagriné, synovci a netere.
Svätá omša za zosnulú bude odslúžená v stredu 27. septembra 2023 o 16:30 hod. vo farskom Kostole svätého Bartolomeja v Prievidzi.

Tento rok sme si pripomenuli **nedožité 90. narodeniny** našej drahej mamičky, starej mamy a prababky, pani **Margity Žiakovej**, a **nedožité 95. narodeniny** nášho drahého otecka a starého otca, pána **Jozefa Žiaka**.
Kto ste ich poznali, venujte im spolu s nami tichú spomienku a modlitbu.
S veľkou vďakou, láskou a úctou spomínajú na rodičov dcéry Mária, Ľudmila, Jana a syn Jozef s rodinami.

Sväté omše v Prievidzi - normálny režim

Kostol	Pondelok až piatok	Sobota	Nedeľa a prikázaný sviatok v deň voľna	Prikázaný sviatok v pracovný deň
Farský Kostol sv. Bartolomeja Prievidza, Pribinovo námestie, www.farapd.sk	**12:00** **16:30**	**06:00** **16:30**	**07:30** **09:00** **10:30** **18:00**	**06:00** **12:00** **16:30**
Kostol Najsvätejšej Trojice Kláštor piaristov, Nám. piaristov, www.piaristi.sk	**06:30** **18:30**	**07:00** **18:30**	**07:00** **09:30** **11:00**	**06:30** **18:30**
Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux Zapotôčky, ul. J. Fándlyho, www.zapotocky.sk	**07:00** (UT, ŠT, PIA) **17:30**	**08:00** **17:30**	**08:00** **10:00** **vešpery 18:30** **19:00**	**07:00** **17:30** **19:00**
Kostol Nanebovzatia Panny Márie Mariánska ul., cintorín	gr. kat. liturgie podľa oznamov	**17:00** liturgia gr. kat. **17:45** večiereň gr. kat.	**09:00** rím. kat. **10:30** gr. kat.	**15:30** gr. kat. **17:00** rím. kat.
Jednotlivé časy sv. omší počas prikázaných sviatkov je potrebné si z dôvodu prípadných zmien vždy overiť aj v aktuálnych oznamoch.				

Ružencové bratstvo sv. Bartolomeja Prievidza-mesto vás pozýva na **DUCHOVNÚ OBNOVU** na tému

DUCHOVNÝ RAST

A ZÁKLADNÉ ĽUDSKÉ TÚŽBY -

SPLODIŤ

BYŤ

MAŤ

PROGRAM

- 9:00 – 9:45: Úvod a 1. prednáška
- 9:45 – 10:15: radostný ruženec
- 10:30 – 11:15: 2. prednáška
- 11:15 – 11:45: ruženec svetla
- Prestávka
- 14:00 – 14:30: bolestný ruženec
- 14:45 – 15:00: korunka k Božiemu milosrdenstvu
- 15:00 – 15:45: 3. prednáška
- 15:45 – 16:15: slávnostný ruženec
- 16:30 – 17:30: sv. omša s ukončením duchovnej obnovy

Duchovnú obnovu bude viesť dôstojný pán

ThLic. Vladimír Slovák

Tešíme sa na vás dňa **9. septembra 2023** (sobota)
vo farskom Kostole sv. Bartolomeja v Prievidzi.

Za Martou Pribulovou: Vďaka za život prežitý naplno

Vo štvrtok 17. augusta nás vo veku nedožitých 94 rokov navždy opustila niekdajšia aktívna farníčka Marta Pribulová, ktorá posledné roky svojho života strávila v Bratislave. Jej príbuzní jej v nekrológu venovali nasledujúce slová.

Milá naša manželka, mamička, starká!

Zajtra tomu bude 94 rokov, čo si sa narodila v Oslanoch ako tretie dieťa v poradí do rodiny Anny a Jozefa Bánovských, ktorá žila praktickým kresťanským životom. V Nitre si vyštudovala učiteľskú akadémiu vedenú rádovými sestrami a Tvoja výchova v rodine a príprava na budúce povolanie Ťa ovplyvnili na celý život.
Povolanie Ťa spojilo s Tvojím manželom, ktorý sa tu s Tebou teraz lúči a s ktorým by ste v decembri oslávili 70 rokov pekného a príkladného spoločného života. Lúčia sa tu s Tebou aj Tvoji najbližší, Tvoje deti, ktorým ste svojím spoločným životom boli veľkým vzorom. Sú tu aj Tvoje dve vnúčatá, pri ktorých výchove si často pomáhala. Tvoj život bol naplnený aj úspechmi v práci a verejnom pôsobení. Svoje učiteľské povolanie si vždy vnímala ako poslanie. Len Tvoji najbližší vedia, koľko ťa to stálo úsilia, času a zdravia. Tvojimi rukami prešli celé generácie nielen prievidzských žiakov, ktorí s vďakou spomínajú na školské roky a Tvoj prístup k nim. Tvoja osobnosť a odbornosť bola ocenená aj tým, že si zo svojej pozície metodicky ovplyvňovala mladších učiteľov a pomáhala si im pri štarte do tohto náročného povolania.
Práca v školstve bola v minulom období často spájaná s ideológiou. Bolo pre Teba náročné spojiť svoj mravný základ, výchovu a svetonázor s ideológiou predošlého režimu. Často si riskovala a chodila si na omše do okolitých okresov.
Jedno z Tvojich najšťastnejších období života nastalo po zmene. Vtedy si si už ako čerstvá dôchodkyňa naplno vychutnávala všetky dary náboženskej slobody. Zapojila si sa do práce spoločenstva pri piaristickom kostole v Prievidzi, kde si bola jednou z najaktívnejších spoluorganizátoriek života spoločenstva. Pomyselným vrcholom bolo Tvoje osobné stretnutie s pápežom Jánom Pavlom II.
Po dlhom a plodnom živote prichádza obdobie bilancovania. Toto obdobie života nebýva príliš žiarivé. Krásny duch naplnený bohatými životnými skúsenosťami a zážitkami je uväznený v tele, ktoré nás stále viac a viac zrádza. Podobne tomu bolo aj u Teba, no svojou vnútornou silou si dokázala prekonať aj ťažké chvíle a svojmu okoliu si rozdávala nádej a povzbudenie.
Ďakujeme Ti za všetko a lúčime sa s Tebou.

Manžel Janko, dcéra Alenka a manželom Štefanom, syn Janko s manželkou Erikou, vnúčatá Miško a Zuzka, blízka rodina, priatelia, známi, spolupracovníci, susedia a stovky Tvojich žiakov, ktorých si ovplyvnila na celý život.

V hlbokom zármutku oznamujeme, že naša milovaná

Marta Pribulová,
rod. Bánovská

nás opustila dňa 17.8.2023 vo veku nedožitých 94 rokov.

Rozlúčka so zosnulou bude dňa 23.8.2023 o 11:45 v Krematóriu v Bratislave.

Smútiaca rodina

Milí kamaráti!

Prázdninové dobrodružstvá sa síce skončili, ale prichádzajú nové – tie, ktoré zažijete v novom školskom roku.
Stretnutie s kamarátmi a spolužiakmi po prázdninách vám prinesie mnoho radosti. Istotne si budete chcieť všeličo navzájom povedať. No nezabudnite byť pri vašich rozhovoroch úprimní, pravdiví a s láskou počúvať i komunikovať. To je tá správna otvorenosť.
Byť otvorení bez lásky nie je ani príjemné, ani osožné. Slová sú mocnou zbraňou našich úst. Môžu zraniť, ale môžu tiež dať najavo, aký je pre nás ten druhý vzácny. Nebeský Otec nás všetkých stvoril výnimočných. Pripomínajme to sebe i ostatným okolo nás.
Prajem vám srdce otvorené pôsobeniu Ducha Svätého a požehnaný školský rok!

Vaša Evka

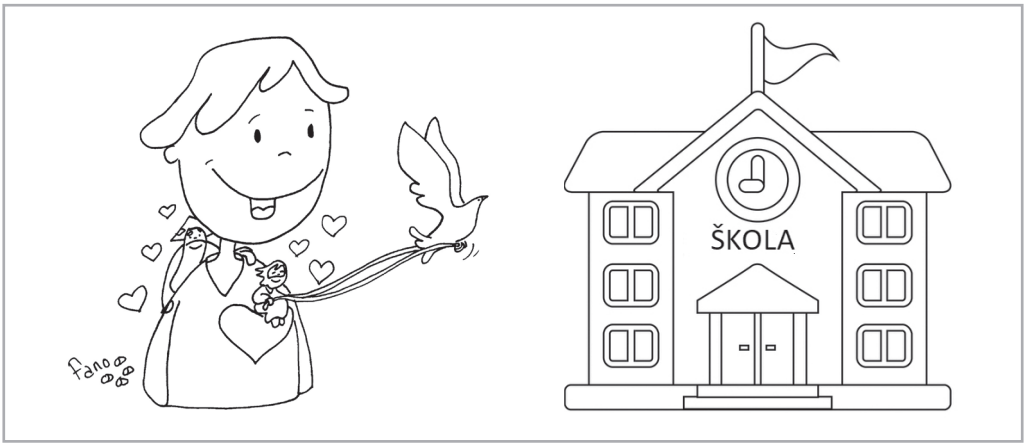

Modlitba na začiatku školského roka
Dobrý Bože, na začiatku školského roka ťa prosím, aby si požehnal tento školský rok. Daj, nech sa počas neho naučím všetko, čo potrebujem pre život a čo osoží aj mojej duši. Daruj mi milosť, aby som v sebe objavil schopnosti, možnosti a talenty, ktoré si mi zo svojej veľkej lásky daroval a aby som ich dokázal/a aj správne využiť. Amen.
Panna Mária, matka Zbožných škôl, oroduj za nás!

8.9.	Narodenie Panny Márie
12.9.	Najsvätejšie meno Panny Márie
15.9	Sedembolestná Panna Mária, patrónka Slovenska
29.9.	Sviatok archanjelov: Michal, Gabriel, Rafael

Rubriku pre deti pripravila Eva Trepáčová.

OSEMSMEROVKA

Po vyškrtaní všetkých použitých slov vám zostane 15 písmen, ktoré tvoria dokončenie myšlienky pápeža Františka v encyklike Fratelli tutti: *„Zatiaľ čo sa v súčasnej spoločnosti množí fanatizmus, narastá uzavretý spôsob myslenia, sociálna a kultúrna fragmentácia, dobrý politik urobí prvý krok k tomu, aby zaznievali rozličné hlasy. Je síce pravda, že rozdiely vyvolávajú konflikty, no uniformita dusí a spôsobuje, že sa navzájom* (dokončenie v tajničke).“

A	K	P	R	I	A	T	E	Ľ	K	T	O	L	E	R	A	N	C	I	A
T	S	T	A	R	O	B	A	O	G	Ó	L	A	I	D	U	F	Ť	L	U
I	P	Ť	T	V	E	R	N	O	S	Ť	I	T	I	A	R	A	A	Ú	T
R	Y	B	A	Č	K	A	M	A	R	Ť	S	O	N	E	R	O	V	T	O
E	Š	R	O	V	T	S	T	A	H	O	B	I	E	D	A	U	O	F	O
P	N	E	K	E	Ú	T	R	E	N	Č	Í	N	Z	N	R	Z	H	A	V
S	I	V	Ľ	A	A	Č	V	C	Á	E	D	Z	N	K	E	I	C	N	T
O	E	E	K	V	R	K	O	N	K	U	R	E	N	C	I	A	U	A	S
R	Ť	S	A	V	I	M	J	P	U	Z	Á	U	J	E	M	V	Č	T	T
P	Á	T	Í	O	E	M	N	G	L	O	B	A	L	I	Z	Á	C	I	A
L	S	U	M	Z	I	T	A	M	G	A	R	P	E	N	Á	R	O	K	R
Ú	M	O	D	L	I	T	B	Y	N	I	Č	R	Ó	L	K	L	O	F	B

Použité slová:

AUTO, BIEDA, BOHATSTVO, BRATSTVO, CVIK, ČINY, DIALÓG, DRÁB, FANATIK, FAOUZIA, FOLKLÓR, GLOBALIZÁCIA, GLUKÁN, HANBA, KONATEĽ, KONKURENCIA, KVET, LÁSKA, MIER, MOCNOSTI, MODLITBY, MRAK, NÁROK, OTVORENOSŤ, PLAČ, POČÚVAŤ SA, PRAGMATIZMUS, PRIATEĽ, PROSPERITA, RAST, RYBAČKA, SEVER, SILO, SMOG, SPYŠNIEŤ, STAROBA, TIARA, TOLERANCIA, TOVAR, TRENČÍN, UCHOVAŤ, ÚSTAVA, VERNOSŤ, VOJNA, VOZ, ZÁUJEM, ZDRAŤ

Tajnička krížovky z minulého čísla znie: „rozhodnutie“, „odvaha“.

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika
od 31. júla do 27. augusta 2023

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

Igor Medveď
Jaroslav Zima
Maximilián Kútny
Matilda Krškova
Zara Znamenák
Tamara Gendiarová
Sebastián Strúčka
Mário Kapri
Alexander Kapri
Damián Adamec
Carmen Šandorová
Melánia Šandorová
Michal Kotlár
Lenka Mastišová
Richard Kollár

Manželstvo uzavreli:

Dávid Papranec – Viktória Kiripolská
Filip Mokrý – Anna Čičmancová

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Anton Mudrončík, 93 r.
Anna Břízová, 84 r.
Peter Lakatoš, 29 r.
Gabriela Svitková, 73 r.
Ján Mandúch, 72 r.
Jaroslav Babuška, 72 r.
Genovéva Balczyráková, 83 r.
Milan Lesaj, 84 r.
Ján Maděránek, 68 r.
Blažena Jakubíčková, 67 r.
Dobroslava Fontániová, 67 r.
Metod Mišenka, 83 r.
Kamila Valachová, 96 r.
Terézia Vnučková, 85 r.
Otto Pročka, 79 r.
Rudolf Tonhauzer, 76 r.

BARTOLOMEJ
ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače: EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4, 971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori:
Jozef Repko, Pavol Škovránek, Jozef Durkot, Elena Cagáňová, Anna Gálová, Štefan Kollár, Mária Melicherčíková, Mário Orság, Mária Pytlová, Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1 - Peter Melicherčík
str. 2, 3, 35, 36 - Mária Melicherčíková

Fotky bez uvedenia zdroja pochádzajú z archívu redakcie Bartolomeja.

Tlač: Patria I., spol. s r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciame.

Oslava sviatku svätého Bartolomeja, 24. augusta 2023

Oslavy 30. výročia vydávania časopisu Bartolomej a vzniku spevokolu Bartolomejčatá, 26. augusta 2023